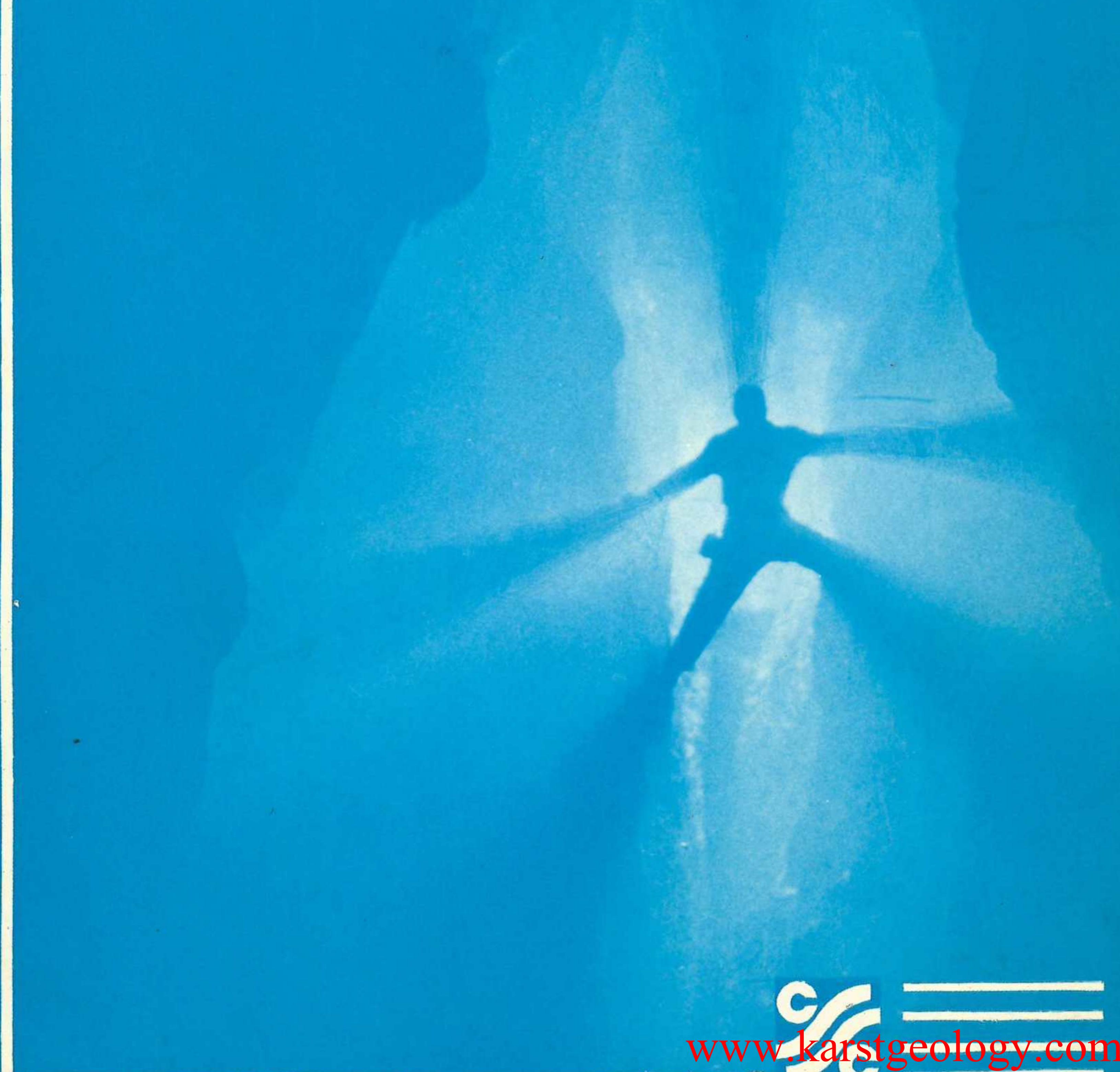

FEDERATIA ROMANA DE TURISM-ALPINISM
COMISIA CENTRALA DE SPEOLOGIE SPORTIVA

BULETIN SPEOLOGIC

FEDERATIA ROMANA DE TURISM-ALPINISM

COMISIA CENTRALA DE SPEOLOGIE SPORTIVA

BULETIN SPEOLOGIC

nr.10

BUCURESTI 1986

PESTERI DIN CHEILE OLTETULUI-POLOVRAGI

GEORGE PONTA

Institutul de Geologie si Geofizica-Bucuresti

GHEORGHE ALDICA

C.S. „FOCUL VIU”-Bucuresti

Lucrarea prezintă 10 pesteri (dintre care 9 inedite) situate în Cheile Oltețului. Pesterile au fost cartate de membrii cercului de speologie "Focul Viu" al B.T.T. București, în perioada 1975-1985.

CAVES FROM OLTETULUI GORGES (CAPATINII AND PARING MOUNTAINS)

The paper presents 10 maps of caves situated in the Oltețului Gorges. The caves was surveyed by the members of the "Focul Viu" Bucharest Caving Club, in the period 1975-1985.

Zona carstică Polovragi ocupă o suprafață de aproximativ 3 km^2 și este străbătută de rîul Olteț, care constituie o limită naturală între Munții Parîng (versantul drept) și Munții Căpăținii (versantul stîng). El are un debit de 300-400 l/s, fiind colectorul principal și drenază atât ape din circuitul superficial, cât și ape provenite din descărcările carstice din imediata vecinătate.

Din punct de vedere geologic, zona Oltețului este deosebit de complexă, deoarece, pe o suprafață relativ restrinsă, întîlnim atât sisturi cristaline cât și roci granitice, acoperite de o cuvertură sedimentară mezozoică.

Cristalinul face parte din seria de Olteț fiind stră-

bătut de graniteidele de Susița. Depozitele mezozoice au grosimi cuprinse între 100-150 m, funcție de poziția lor în micro-grabenul Olteț. Jurasicul apare la intrarea amonte în Cheile Oltețului, în ambii versanți, fiind format din gresii microcongiomata- tice, care trec la partea superioară la gresii calcaroase și chiar calcare grezoase cu grosimi de 10-120 m, vîrstă acestora putînd fi apreciată ca Dogger datorită prezenței formelor de be- lemniți (Nedelcu ș.a. 1978), Deasupra, după o secvență detritică cu ciment carbonatic apare o stivă de calcare tithoni- ce care ating grosimea maximă de 400 m în Cheile Oltețului. Ana- liza microscopică a surprins faptul că această stivă de calcare nu este unitară, ci este alcătuită din mai multe bancuri omogene de calcare de 50-80 m, separate alternativ de calcarenite și ni- vele de calcare rubanate. Calcarele sînt puternic fisurate și uneori faliate încît apar brecii de 0,5 - 2 mm. Analizînd orien- tarea tuturor faliilor se observă că acestea aparțin la cel pu- tin două sisteme de fracturi succesive: primul sistem este N-S și E-W, iar al doilea sistem este NE-SW și NW-SE, care au decro- sat planele primului sistem. Peste depozitele calcarelor jurasi- ce se dispune flișul cretacic reprezentat prin calcare negre marnoase, în alternanță cu marne argiloase verzi și cu argile cărbunoase. Neogenul apare la sud de Cheile Oltețului, fiind for- mat din depozitele sedimentare ale depresiunii getice.

Prezentarea peșterilor

2048 - VERSANTUL STINGĂL CHEILOR OLTEȚULUI

2048/6 - Peștera Polovragi

Deoarece Peștera Polovragi a făcut obiectul unei alte luerări separate, îi facem numai o prezentare succintă, pentru a avea o imagine completă a fenomenelor endocarstice din Cheile

Oltețului.

1. Iстория

1868 - Joanes realizează prima descriere a cavității, urmată de o alta făcută de Alexandru Vlahuță în "România pitorească" (B l e a h u s.a. 1976)

1929 - Jeannel și Racoviță vizitează peștera

1951 - Cheppuis și Winkler publică o descriere a cavitatei

1961 - Silvia Iancu și Ilie D. Ion publică un studiu cu privire la Cheile Oltețului ce cuprinde și cartarea a 900 m de galerii.

1974 - cercul de speologie "Focul Viu" începe explorarea sistematică a peșterii.

2. Localizare

Peștera Polovragi este situată în versantul stîng al Cheilor Oltețului, la nivelul actualului drum forestier. Cele 6 deschideri se află în dreptul bornelor de 1,4 km , respectiv 2,8 km.

3. Calea de acces

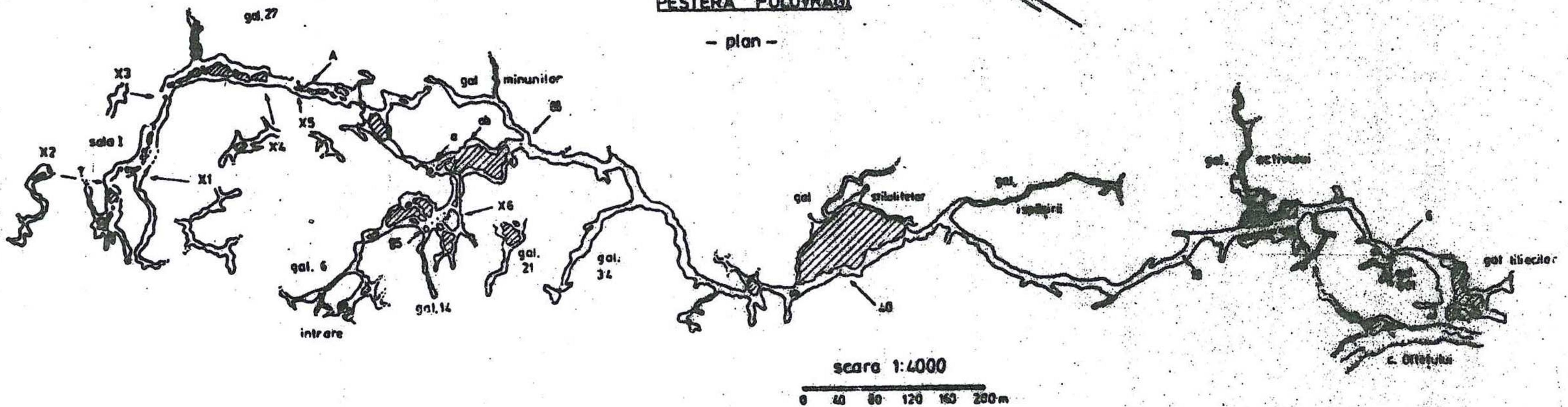
Din comuna Polovragi se urmează drumul forestier de-a lungul Oltețului pînă în dreptul km 1,4, unde se află 5 din deschiderile peșterii (două sunt la nivelul drumului, iar trei sunt la nivelul talvegului rîului Olteț). La km 2,8 se află deschiderea amonte a cavitatei, care a fost închisă de Consiliul Popular al comunei Polovragi în urma amenajării sectorului aval în scop turistic.

4. Date morfometrice

L = 10.350 m; D = 87 (-62;+25); Deschideri: amonte: 2 x 3,5 m, aval fosil: 7 x 11 m și 1 x 0,4 m; aval activ: 6 x 1m,

PESTERA POLOVRAGI

- plan -

4 x 1 m și 4 x 1 m.

5. Descrierea cavității

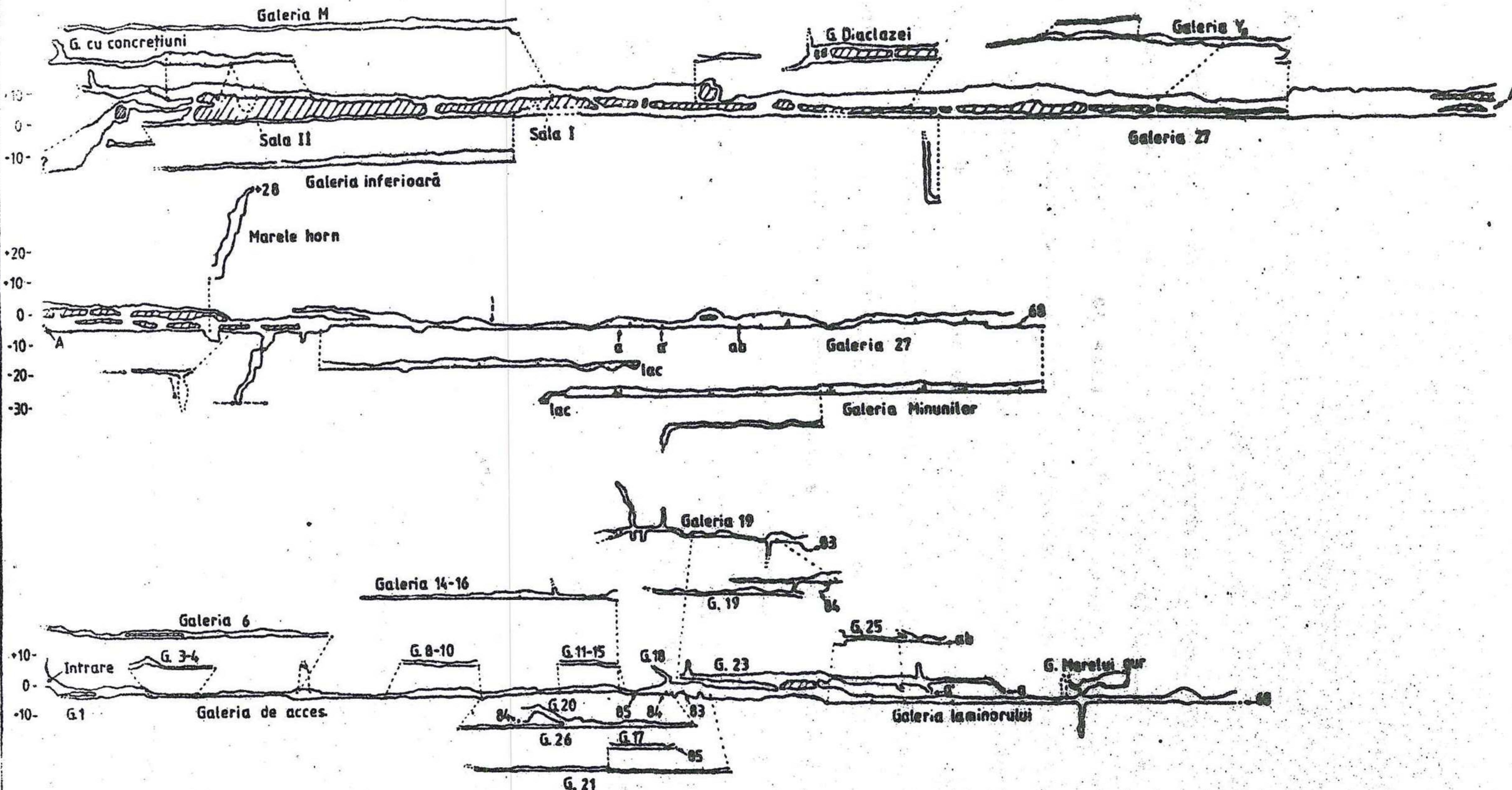
Pentru a simplifica descrierea peșterii am împărțit-o în trei sectoare (fig. 1, 2, 3):

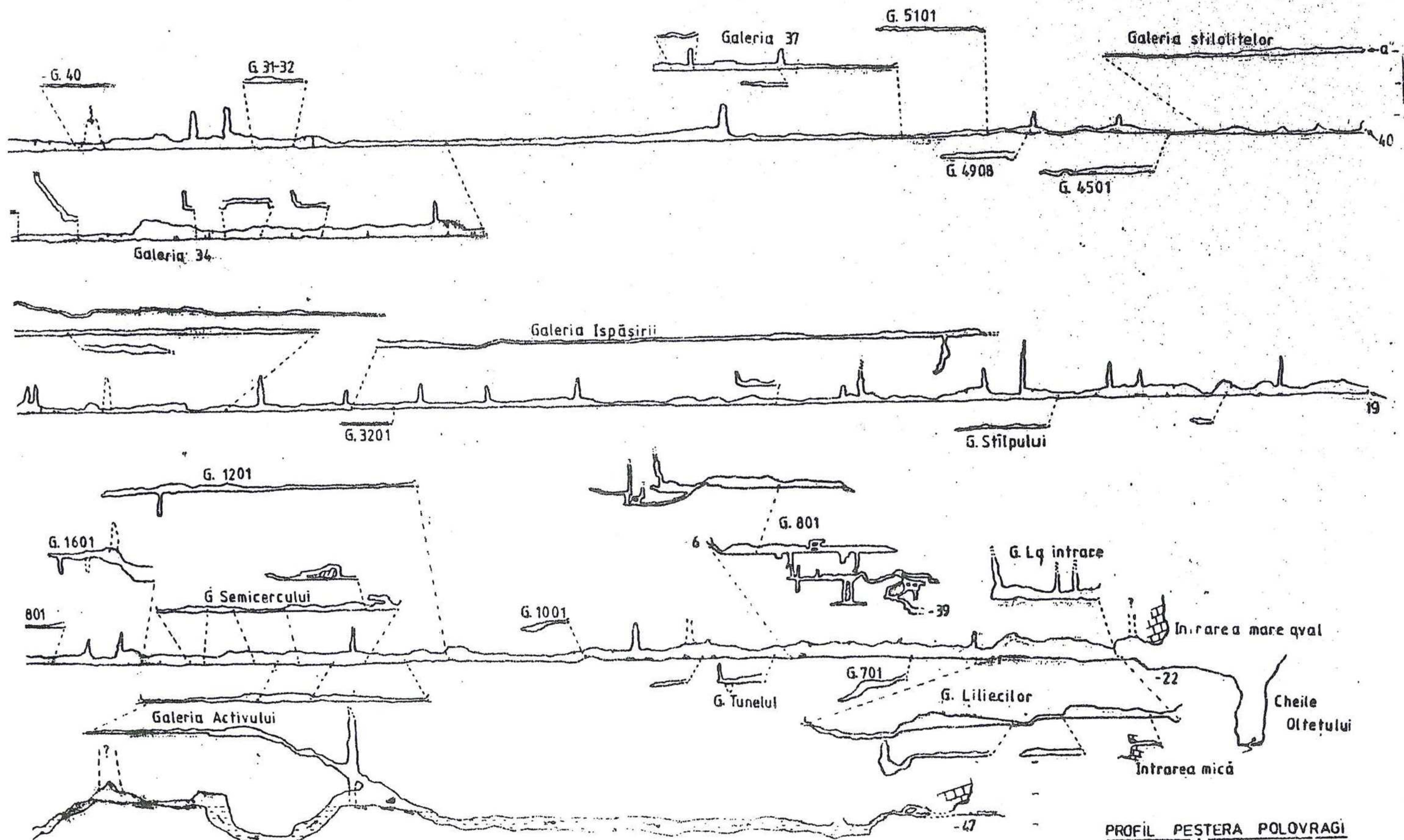
Sectorul I cuprinde galeriile dintre deschiderea amonte și Sala Minunilor. Are o lungime de 1224 m și este format din galerii de mici dimensiuni dezvoltate pe fracturi orientate E-W, NE-SW. Acestea sunt amplasate pe trei nivele, majoritatea lor constituind foste puncte de intrare a apei însubteran. În zona în care cele 3 nivele se unesc într-unul singur se formează o galerie de dimensiuni mari. Corespunzător acestor dimensiuni sunt și concrețiunile. Apare un dom stalagmitic de 2 x 4 m suspendat pe un planșeu. În amonte de acest dom se desprind cele două galerii 23 și 25 care fac joncțiunea cu sectorul II.

Sectorul II reprezintă partea amonte a peșterii față de Sala Minunilor. Este compus din Galeria Minunilor. Este compus din Galeria Minunilor, Galeria 23 și Galeria 27 și are o lungime de 2880 m. Galeria 27 are terminusul aproape de limita nordică a calcarului, care este străbătut de mai multe galerii de dimensiuni reduse, formate de pierderi ale apelor din rețeaua superficială.

Sectorul III este reprezentat de rețeaua de galerii amplasate aval de Sala Minunilor și are o dezvoltare de 6247 m. Galeriile sunt dispuse pe două nivele, unul fosil și unul activ.

Nivelul fosil rezultă din unirea sectoarelor de galerii I și II. Majoritatea diverticolelor de pe drepta galeriei principale au fost formate de pierderi ale râului Olteț (de exemplu, Galeria 37), în timp ce cele din zona deschiderilor din aval au avut rol de descărcare hidrologică spre exterior (Gale-

0 ————— 400 m

ria 801).

Galeriile din partea stîngă a traiectului principal sînt în majoritatea lor meandre ale acestuia (Gal. Ispășirii, Gal. Stilelitelor), păstrîndu-și însă caracterul deversar prin existența unor puțuri.

Puțurile au luat naștere odată cu schimbarea nivelului de bază al Oltețului, care a condiționat formarea rețelei active actuale a peșterii.

In timp, s-a produs regresiunea punctelor de pierdere a apelor spre sectorul fosil amonte al peșterii, ajungînd ca, în prezent, acest activ să fie alimentat numai de ponoarele de la nivelul Oltețului, iar nivelele superioare ale peșterii să se stabilizeze ca sectoare subfosile și fosile.

Una din galeriile laterale din partea stîngă a traiectului principal, conduce după un parcurs de 100 m la un etaj inferior cu o dezvoltare de 850 m. Acest etaj cuprinde un complex de două săli cu o lungime totală de 54 m la capetele cărora se află două sifoane (amonte-aval) legate între ele printr-un curs de apă cu o lungime de 20 m.

Cele două sifoane au fost obiectivele a șapte expediții de scufundare (Păușpurică, Sârbu, 1985). Rezultatele acestor acțiuni au permis descoperirea și cartarea a unui sistem de galerii noi de 729,9 m din care 303 m de galerii încăte, realizîndu-se joncțiunea dintre Peștera Polovragi și Peștera cu Apă din Cheile Oltețului prin traversarea a 5 sifoane. Sifonul nr. 6 (amonte Sala Activului) are o lungime de 45 m și adîncimea de -12 m. Dîncolo de acest sifon este c galerie de 61m străbătută pe tot parcursul de rîul subteran.

La terminusul ei apar două posibilități de continuare: plongarea în sifonul nr. 7, care a fost parcursă pe o lungime de

54 m cu -23 m denivelare sau escaladarea unui horă cu un depozit de guano la bază, care demonstrează existența unei comunicări cu exteriorul.

2048/8 - Peștera cu Trei Intrări (fig. 5).

1. Istorice

Peștera a fost descoperită și cartată în octombrie 1975 de echipa Cenghia Marcel, Sitaru Ionel, Răducă Victor.

2. Localizare

Peștera este situată în versantul stîng al Cheilor Oltețului, deasupra peșterii Polovragi, pe primul nivel de carstificare al calcarelor din chei.

3. Cale de acces

La cca. 100 m aval de intrarea principală a peșterii Polovragi pornește o potecă care duce deasupra intrării. Poteca trece prin fața peșterii Fecul Viu și ajunge pînă la deschiderea peșterii cu Trei Intrări.

4. Date morfometrice

L = 104,9 m; D = + 11 m; Deschideri: 3 (4 x 2 m, 1 x 1,5 m, 2 x 2 m).

5. Descrierea cavității

Peștera este formată dintr-o galerie unică cu lățimea medie de 2 m și înălțimea cuprinsă între 2 și 5 m. Pedeauna este acoperită cu belovani. Este o peșteră tipică de versant, al cărei terminus este o diaclază îngustă, care la precipitații intense drenează apele de suprafață.

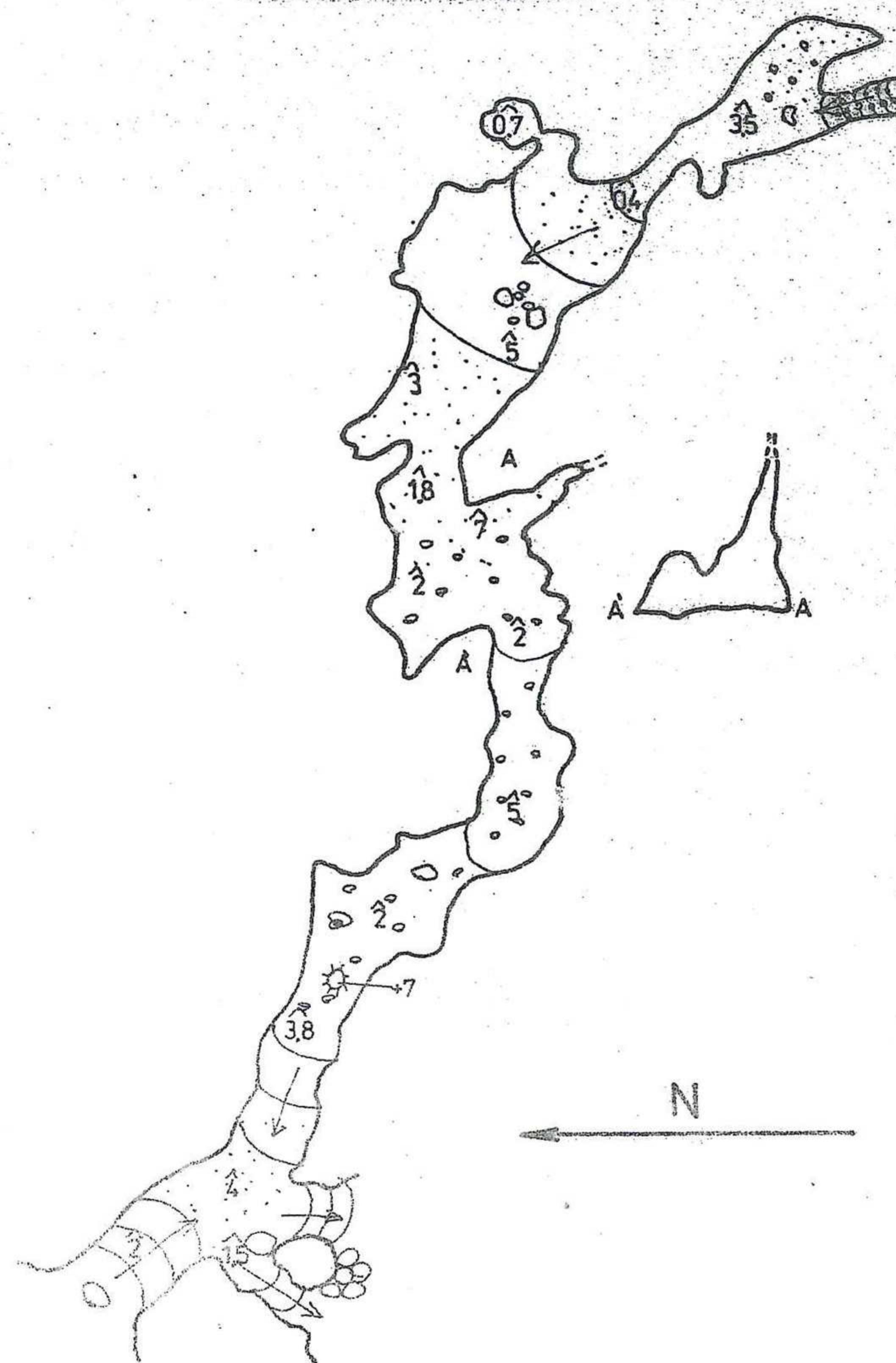
2048/21 - Peștera Fecul Viu I (fig. 6)

1. Isteric

Cavitatea a fost descoperită și cartată în iulie 1978 de echipa Tiberiu Tulucan, Doru Munteanu, Stefan Hanumolo.

PEŞTERA CU TREI INTRĂRI

0 3 6 9 12m

L=104.90 m

D=+11 m

Fig. 5

-255-

PEŞTERA FOCUL VIU I

0 4 8 12 16 m

N

L = 390m

D = +3m

Fig. 6

2. Localizare

Peștera este situată în versantul stâng al cheilor, deasupra Peșterii Polovragi, pe primul nivel de carstificare.

3. Cale de acces

Vezi Peștera cu Trei Intrări.

4. Date morfometrice

L = 390 m; D = +3 m; Deschideri: 1 (5 x 2 m)

5. Descrierea peșterii

Peștera este formată dintr-o galerie principală de dimensiuni cuprinse între 2-5 m lățime și înălțime medie de 2 m.

Galeria este ușor meandrată și prezintă mici diverticole care se închid după cîțiva metri. În zona finală există două galerii suprapuse, care dau denivelarea maximă a peșterii. Podeaua este acoperită cu bolovani răspândiți neuniform. Este slab concreționată. În peșteră a fost descoperit un maxilar de om, care a constituit obiectul unei comunicări separate ce a fost prezentată la simpozionul organizat cu ocazia împlinirii a 60 de ani de la înființarea Institutului de Speologie "Emil Racoviță" - 1980 (nepublicată).

2050 - CHEILE OLTEȚULUI, VERSANTUL DREPT

2050/1 Peștera Caprelor (fig. 7)

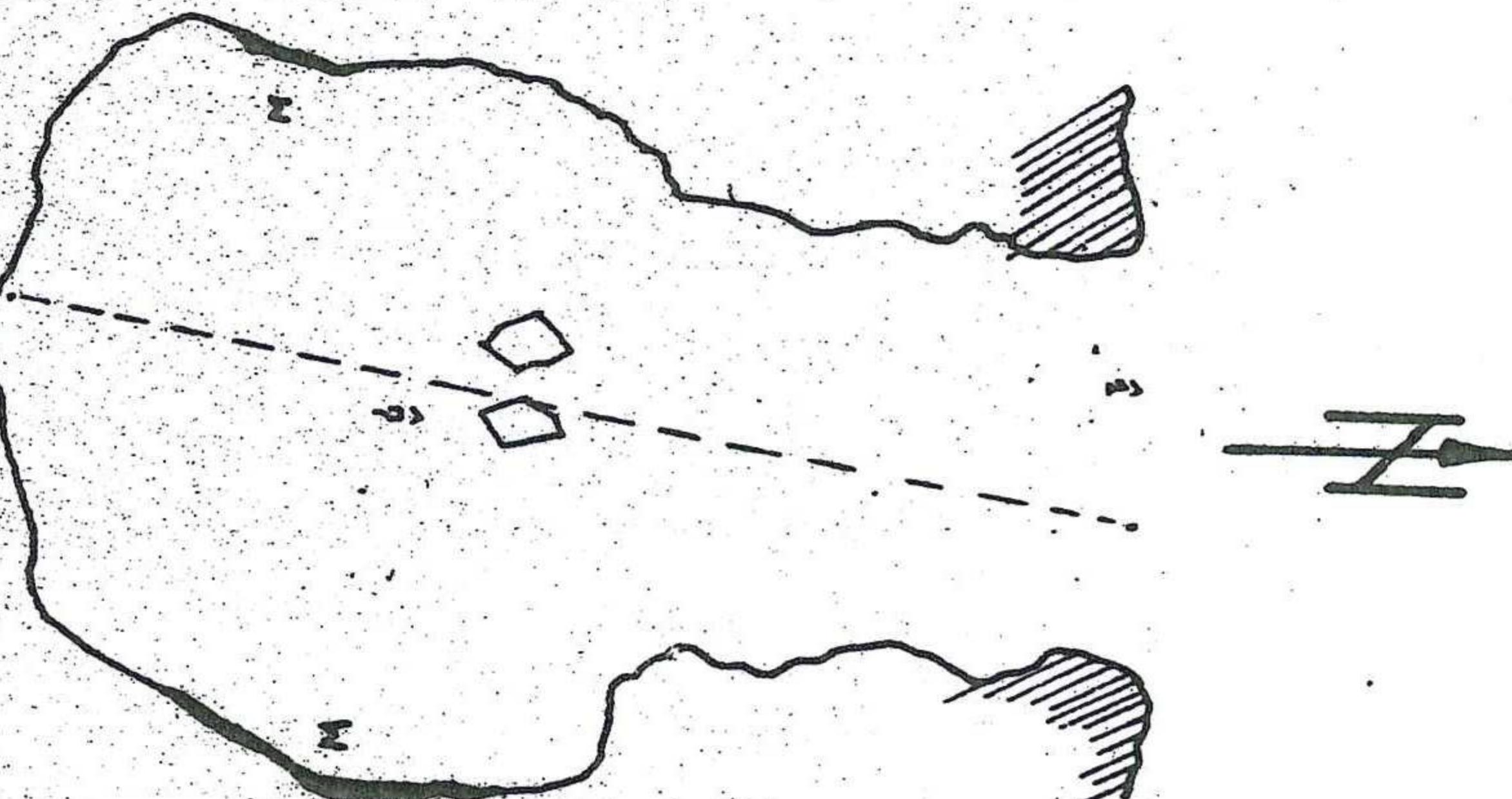
1. Istorico

Peștera a fost cartată în luna august 1975 de o echipă a cercului de speologie "Focul Viu" condusă de George Ponta.

2. Localizare

Peștera este situată în versantul drept spre deschiderea din aval a cheilor Oltețului, în dreptul intrării principale a peșterii Polovragi.

Fig. 7

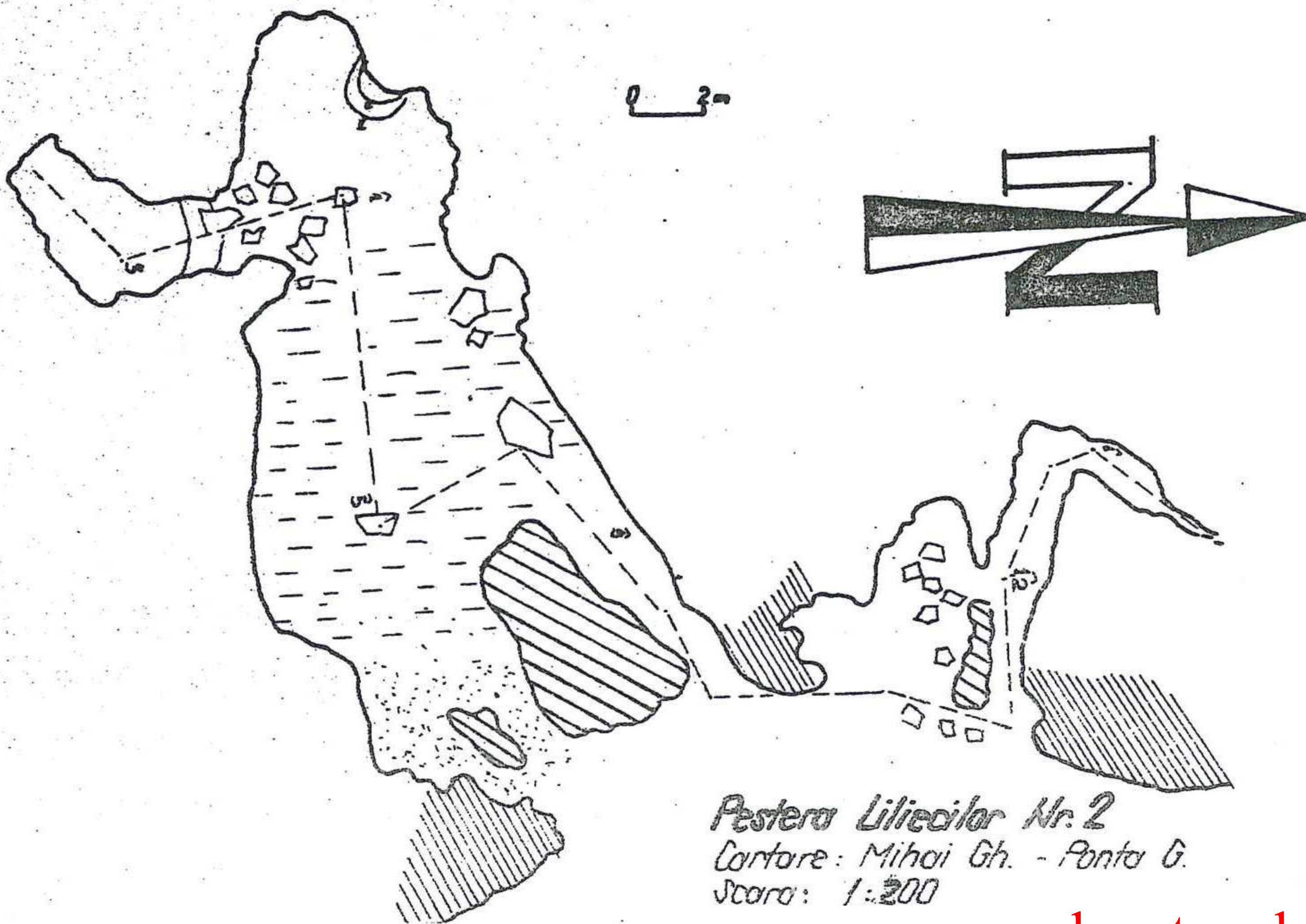
Peștera Caprelor

Contore: Lupulescu Marian
Scara: 1:200
Lungimea: 21.4 m

Peștera Liliacilor Nr.1 Contore: Mihai Gh. - Ponta G.

Scara: 1:200
Lungimea: 121 m

Fig. 8

Peștera Liliacilor Nr. 2

Contore: Mihai Gh. - Ponta G.
Scara: 1:200

3. Cale de acces

Din drumul forestier, la 100 m aval de intrarea principală a peșterii Polovragi, se coboară la talvegul Oltetului în dreptul unei resurgențe puternice care apare din versantul drept al văii. Deasupra acesteia, la 60 m altitudine relativă se află deschiderea cavității.

4. Date morfometrice

$L = 31 \text{ m}$; $D = + 1 \text{ m}$; Deschideri: 1 ($2 \times 2 \text{ m}$)

5. Descrierea cavității

Peștera este formată dintr-o sală unică a cărei podea urcă în pantă ușoară. Podeaua este acoperită de argilă și dejecții animale.

2050/2 - Peștera nr. 1 din Cheile Oltetului (Peștera Liliecilor)

1. Istorico

Peștera a fost cartată în august 1975 de o echipă a cercului de speologie "Focul Viu" condusă de George Ponta.

2. Localizare

Peștera este situată în versantul drept al văii, în imediata apropiere a peșterii Caprelor.

3. Cale de acces

Vezi Peștera Caprelor. De la P. Caprelor se merge în amonte aproximativ 100 m.

4. Date morfometrice

$L = 36 \text{ m}$; $D = + 3 \text{ m}$; Deschideri: 1 ($4 \times 2 \text{ m}$)

5. Descrierea cavității (fig. 8)

Peștera este formată dintr-o sală de dimensiuni medii, ce se continuă în partea stângă cu un diverticul care dă denivelarea maximă a cavității. Peștera adăpostește o colonie de liliieci, planșeul fiind acoperit cu un strat de guano care, în u-

nele locuri, depășește 0,5 m grosime. Nu este concreționată.

2050/5 - Peștera nr. 4 din Cheile Oltețului. Peștera cu Salitru,

Peștera cu Oase (fig. 9)

1. Isteric

Peștera a fost descoperită și cartată în anul 1975, luna mai, de echipa Gabor Halasi, Oscar Honiges, S. Penta.

2. Localizare

Peștera este situată în versantul drept al cheilor Oltețului. La aproximativ 200 m amonte de deschiderea principală a peșterii Polovragi, în versantul opus se poate observa deschiderea unei peșteri, de formă circulară, în care este situat un bloc mare de calcar.

3. Cale de acces

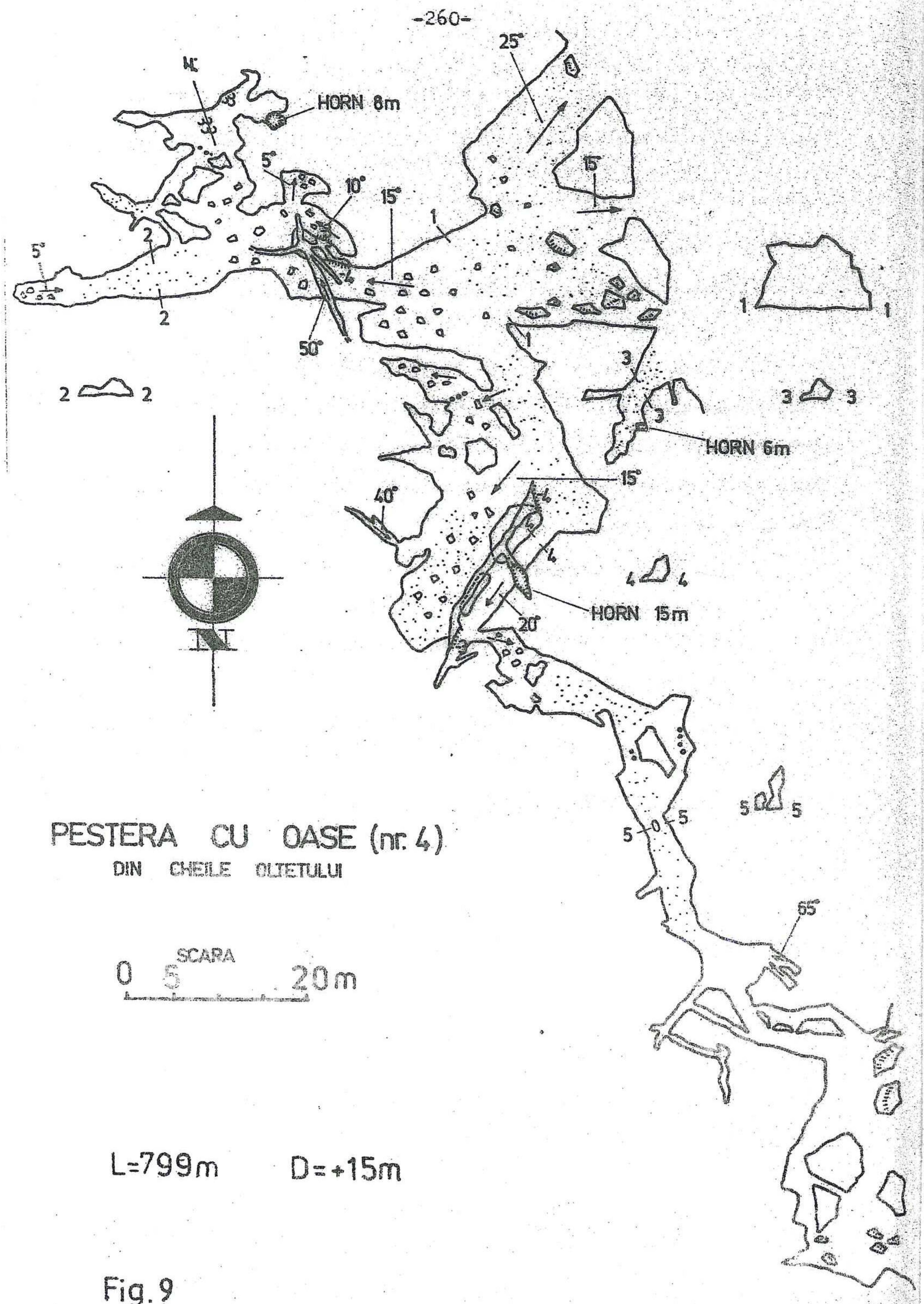
De la peștera Liliacilor se urcă pe o brină al cărei capăt ajunge într-un vîcel prin care se urcă la Peștera cu Oase.

4. Date morfometrice

L = 799 m; D = + 15 m; Deschideri: 5 (5 x 2 m, 15 x 2m 2,5 x 1,5 m, 2 x 2 m, 7 x 3 m).

5. Descrierea cavității

Peștera este formată dintr-o galerie de dimensiuni mari, cu aspect de sală, care se îngustează spre deschiderile aval ale cavității. Este un meandru fosil al văii Oltețului. Prezintă două diverticole, care sunt la un nivel superior, și trei hornuri, dintre care unul de + 15 m. Nu este concretionată. În peșteră a fost descoperit un depozit de oase de Ursus spelaeus, ceea ce i-a conferit numele de Peștera cu Oase. Peștera este cunoscută de localnici ca Peștera cu Salitru, din ea exploatindu-se în trecut salpetru.

2050/6 Peștera nr. 5 din Cheile Oltețului (fig. 10)

1. Istorice

Peștera a fost descoperită și cartată de echipa Gabor Halasi, Oscar Honiges și George Ponta în mai 1975.

2. Localizare

Peștera este situată în versantul drept al văii, în amonte de Peștera cu Oase, pe același nivel de carstificare.

3. Cale de acces

Vezi Peștera cu Oase. Se urmează o potecă destul de greu de identificat, pe curbă de nivel, care trece prin dreptul celorlalte peșteri care vor fi prezentate. Această potecă coboară în drumul forestier, între cele două peduri de pe valea Oltețului, în sectorul de drum forestier care este situat pe partea dreaptă a văii.

4. Date morfometrice

L = 80 m, D = + 1 m; Deschideri: 1 (20 x 3 m).

5. Descrierea cavității

Deschiderea peșterii se prezintă sub forma unui mare abri, din care pornesc două galerii de dimensiuni reduse care sînt unite între ele printr-un pasaj îngust. Este o peșteră tipică de versant, dar joncțiunea dintre cele două diverticole dă impresia unui meandru fosil al Oltețului.

2050/7 - Peștera nr. 6 din Cheile Oltețului (fig. 11)

1. Istorice

Peștera a fost descoperită și cartată în anul 1977 de o echipă condusă de George Ponta.

2. Localizare

Peștera este situată în versantul drept al văii, în amonte de peștera nr. 5.

PESTERA nr.5

-262-

SCARA
0 5 8m

10° 1

10°

-3

-7

1

5

-6

-10

L=80m

D=+1m

10°

40

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

-10

3. Cale de acces

Vezi Peștera nr. 5 din Cheile Oltetului

4. Date morfometrice

$L = 20 \text{ m}$; $D = 0,5 \text{ m}$; Deschideri: 1 ($0,6 \times 1 \text{ m}$).

5. Descrierea cavitatii

Este o peșteră tipică de versant, formată dintr-o galerie unică de dimensiuni reduse. În zona centrală galeria prezintă o sală cu podeaua acoperită de pietrișuri.

2050/8 - Peștera nr. 7 din Cheile Oltetului (fig. 12)

1. Istorice

Peștera a fost descoperită și cartată în anul 1977 de o echipă a Cercului "Focul Vin" condusă de George Ponta.

2. Localizare

Peștera este situată în amonte de peștera nr. 6 din Cheile Oltetului.

3. Cale de acces

Vezi Peștera nr. 5 din Cheile Oltetului.

4. Date morfometrice

$L = 48 \text{ m}$; $D = + 2 \text{ m}$; Deschideri: 1 ($2 \times 1 \text{ m}$).

5. Descrierea cavitatii

Peștera este formată dintr-o galerie unică, cu schimbări bruste ale direcției, care, în final, prezintă trei diverțicole scurte. Cel din stînga urcă în pantă încără și are acoperită podeaua cu microgururi. În rest peștera are podeaua acoperită cu pietrișuri și nisipuri.

2050/9 - Peștera nr. 8 din Cheile Oltetului (fig. 13)

1. Istorice

Peștera a fost descoperită și cartată în luna mai a anului 1975 de echipa Gabor Halasi, Oscar Honges, George Ponta.

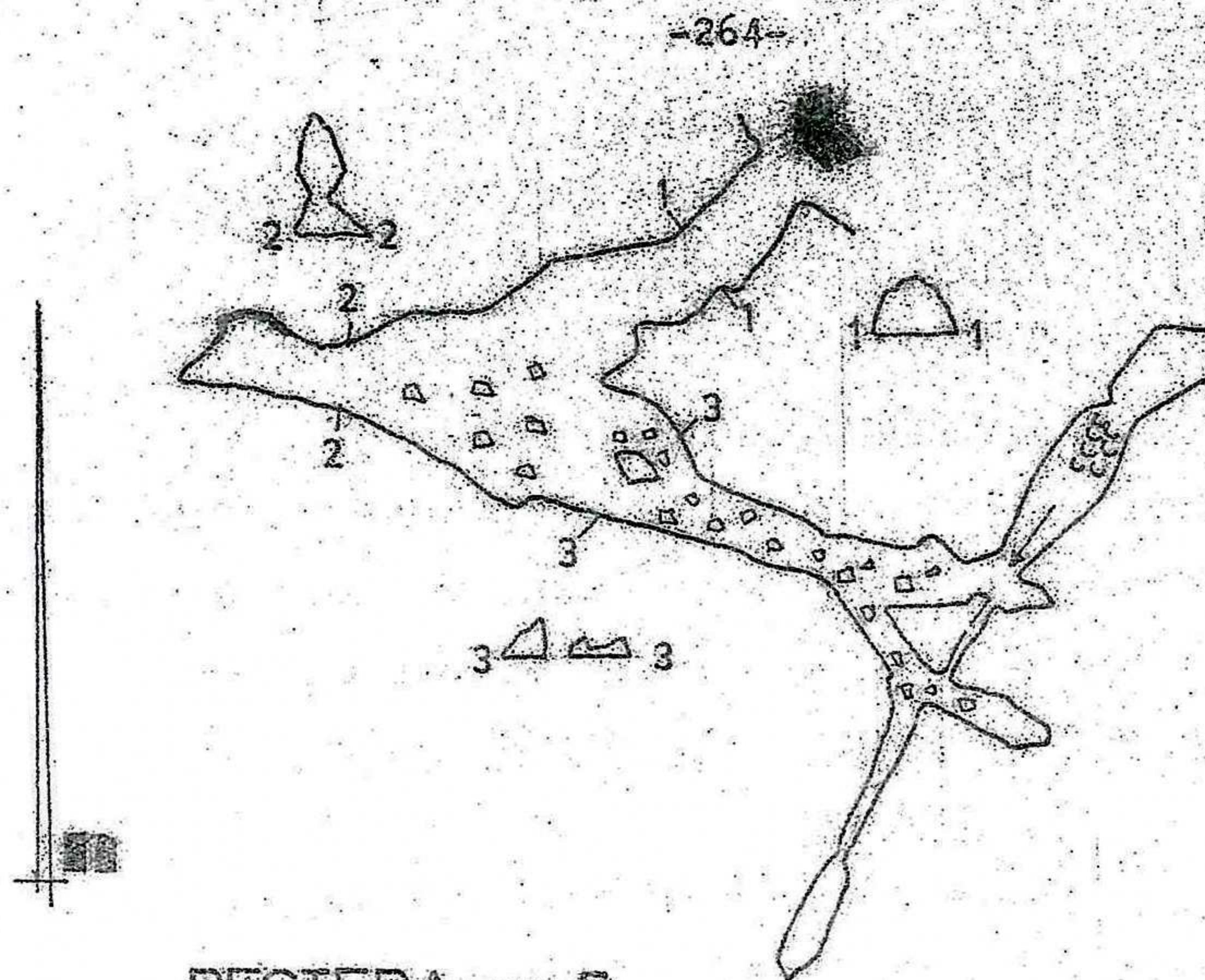

Fig. 12

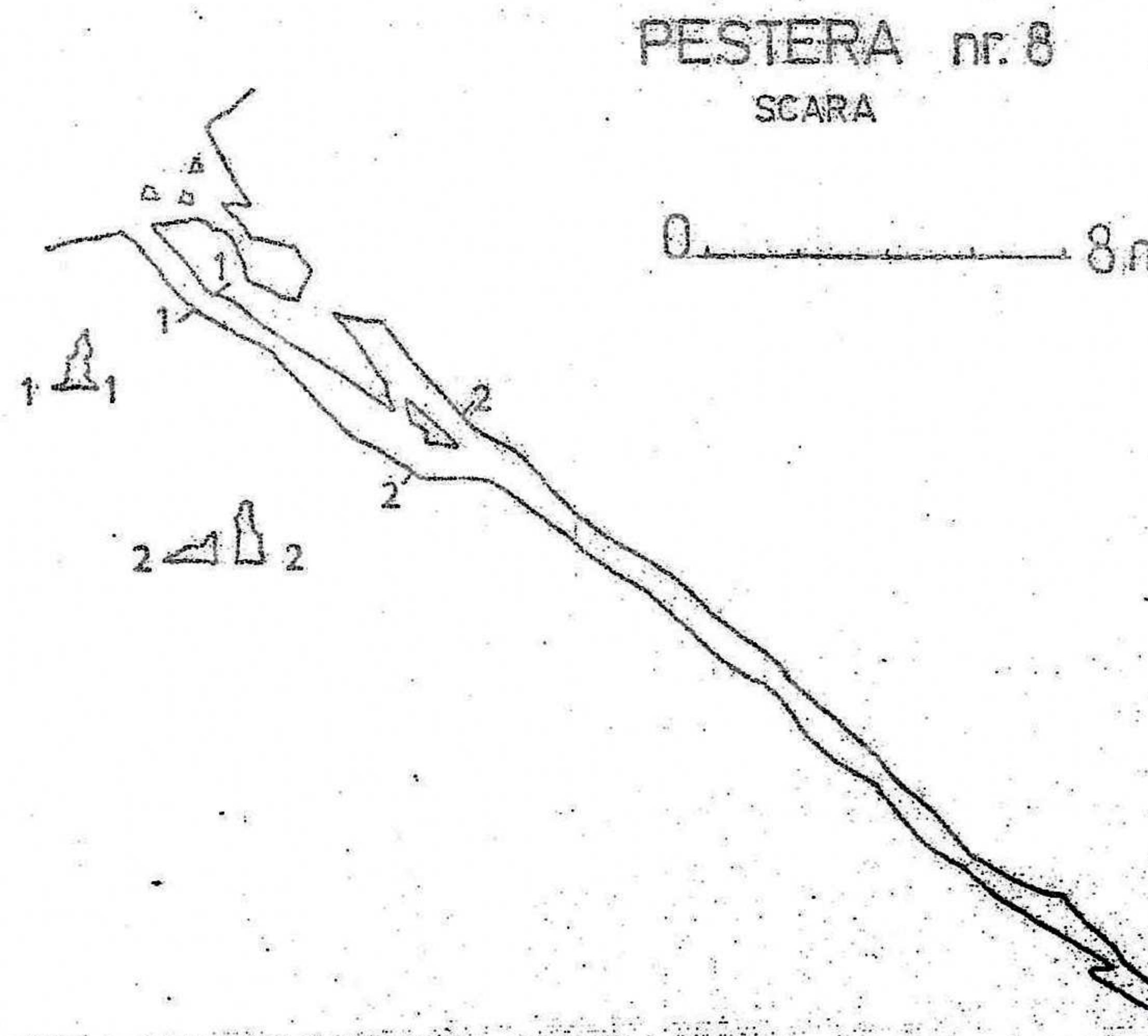

Fig. 13

2. Localizare

Peștera este situată în amonte de peștera nr. 7 din Cheile Oltețului.

3. Cale de acces

Vezi Peștera nr. 5 din Cheile Oltețului.

4. Date morfometrice

$L = 41\text{ m}$; $D = + 0,3\text{ m}$; Deschideri: 1 ($4 \times 1,5\text{ m}$)

5. Descrierea cavității

Peștera este formată dintr-o galerie unică de dimensiuni reduse, care se termină într-o diaclază impenetrabilă. Este o peșteră de versant, neconcreționată.

2050/10 - Peștera nr. 9 din Cheile Oltețului (fig. 14)

1. Istorice

Peștera a fost descoperită și cartată în mai 1975 de echipa Gabor Halasi, Oscar Honiges, George Penta.

2. Localizare

Peștera este situată în versantul drept al văii, în amonte de peștera nr. 8 din Cheile Oltețului.

3. Cale de acces

Vezi peștera nr. 5 din Cheile Oltețului.

4. Date morfometrice

$L = 25\text{ m}$; $D = + 0,2\text{ m}$; Deschideri: 3 ($3 \times 1\text{ m}$, $2 \times 1\text{ m}$, $1,5 \times 1\text{ m}$).

5. Descrierea cavității

Peștera este formată dintr-o galerie tip tunel care traversează dintr-o parte în alta o mică creastă de calcare.

2050/12 - Peștera nr. 11 din Cheile Oltețului (fig. 15)

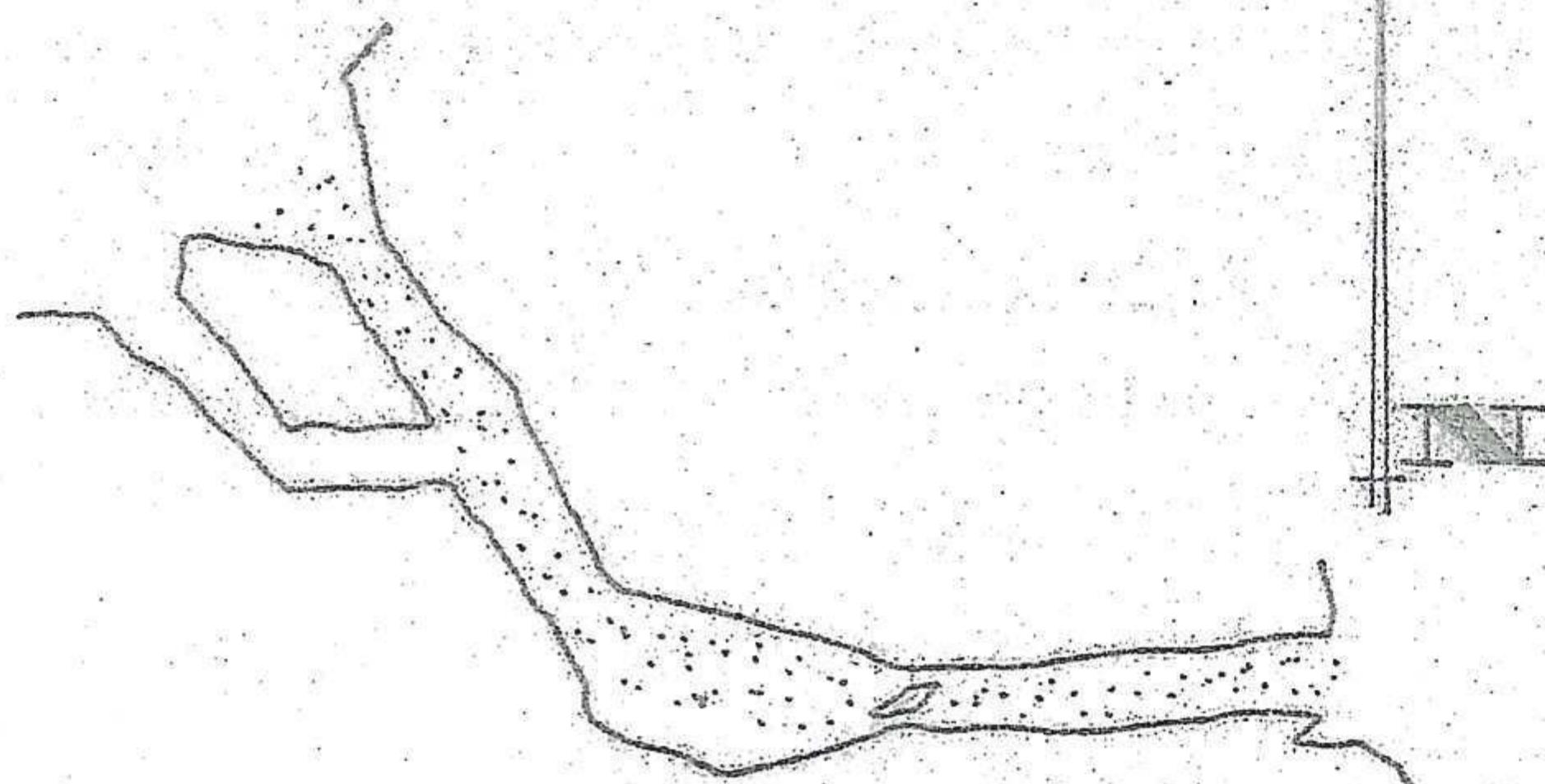
1. Istorice

Peștera a fost descoperită și cartată în luna mai a

PESTERA nr 9

SCARA

0 10m

L= 25 m

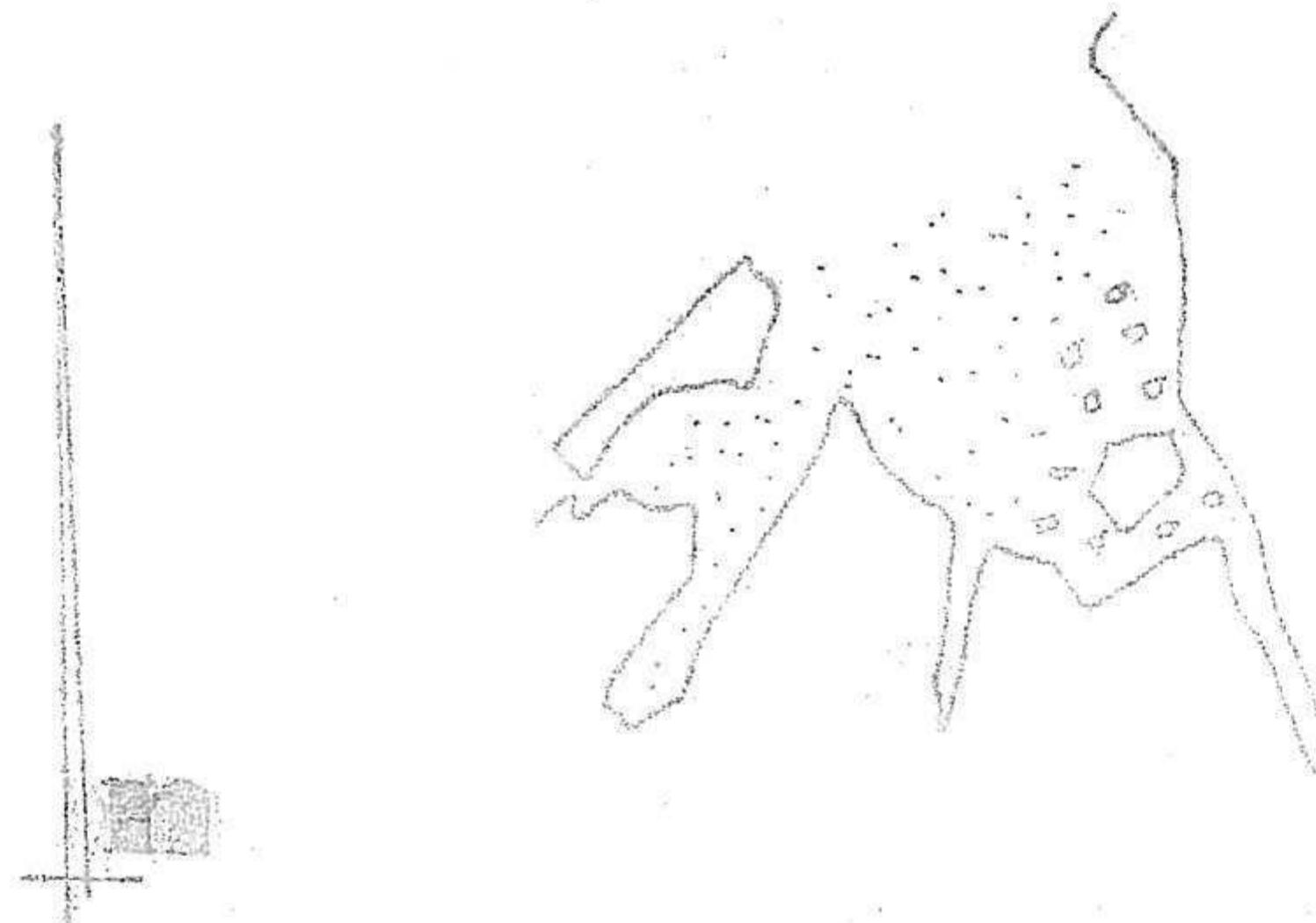
D= +02 m

Fig. 14

PESTERA nr 11

SCARA

0 10m

L=25m

D= +0.5 m

Fig. 15

anului 1975 de echipa Gabor Halasi, Oscar Honiges și George Panta.

2. Localizare

Peștera este situată la 300 m aval de sectorul drumului forestier dispus în versantul drept al Cheilor Oltetului.

3. Cale de acces

Din sectorul drumului forestier dispus în versantul drept al cheilor Oltetului se urmează în aval o potecă puțin vizibilă, pe curbă de nivel, până în dreptul peșterii.

4. Date morfometrice

$L = 25 \text{ m}$; $D = +0,5 \text{ m}$; Deschideri: 1 ($6 \times 2 \text{ m}$)

5. Descrierea cavității

Peștera este formată dintr-o sală de dimensiuni medii, din care pornesc trei galerii scurte, cu terminus impenetrabil. Podeaua sălii este acoperită de pietrișuri și un bloc de calcar de $1 \times 1 \times 1 \text{ m}$.

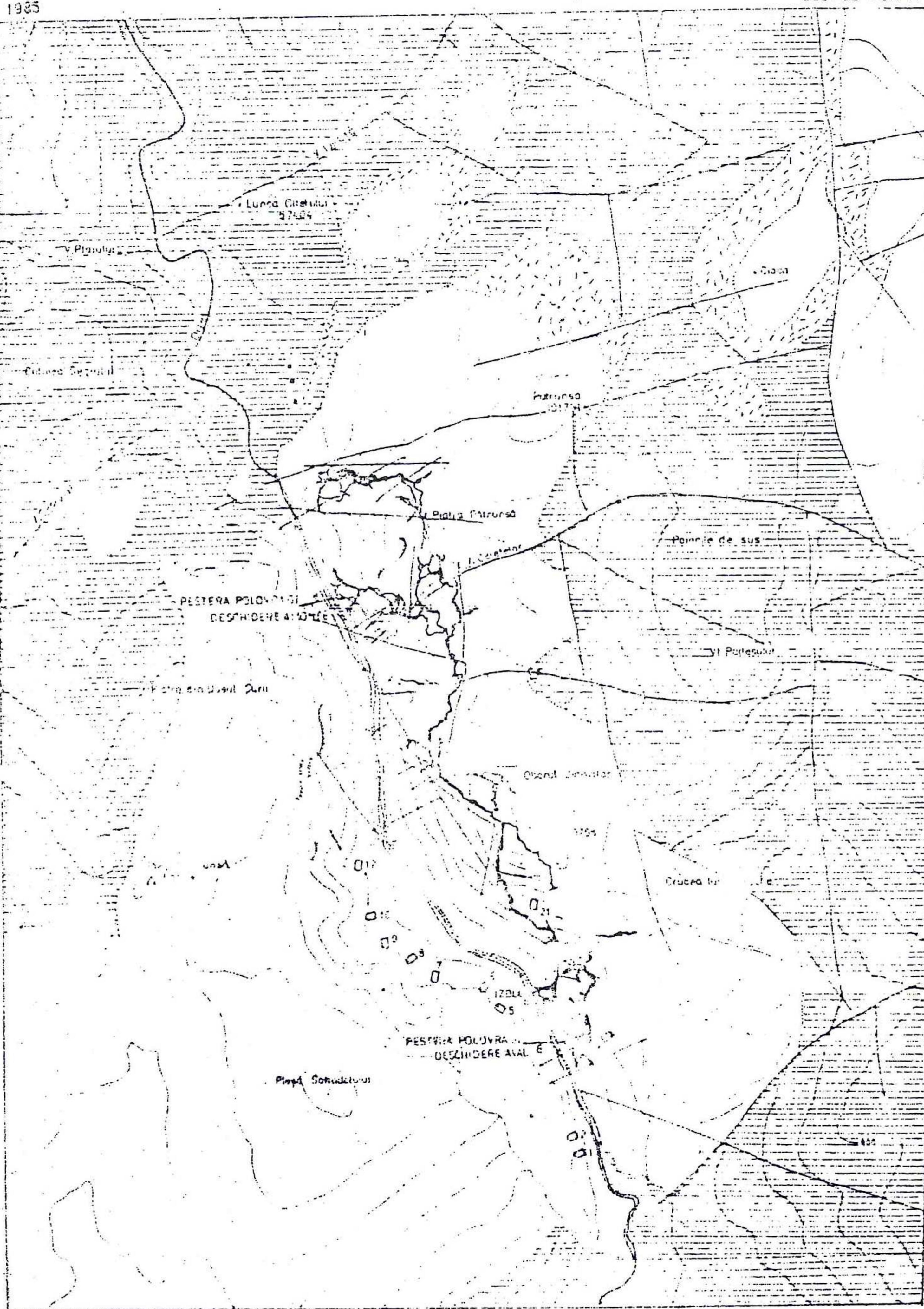
BIBLIOGRAFIE - REFERENCES

1. Iancu Silvia s.a. (1961) - "Contribuții la studiul geomorfologic al peșterii Poloyragi" Analele Universității C. I. Parhon, seria științele naturii, geologie-geografie nr. 27, anul X;
2. Bleahu M. s.a. (1976) - Peșteri din România, Ed. Științifică și Enciclopedică, București.
3. Goran C. (1982) - Catalogul sistematic al peșterilor din România, Ed. C.N.E.F.S., București;
4. Nedelcu V. s.a. (1978) - Prospectiuni și studii geologice pentru minereuri auro-argentifere și sulfuri polimetalice în formațiuni cristalefiliene în Munții Căpățînii;

5. Ponta G., Aldica Gh. (1983) - "Observații morfologice în Peștera Polovragi" - Studii și cercetări de speologie, Rm. Vîlcea;
6. Pușpurică I., Sârbu S., (1985) - "Considerații asupra morfologiei zonelor submerse din peștera Polovragi, Styx nr. 2, București.

ZONA CARSTICĂ CHEILE OLȚETULUI-POLOVRAGI

1985

Selcare libonită (Ca_3)

Selcare gresioasă - Doppel (Ca_2)

Rul - rezervorabilă

0 100 200 300m

Geologia după M. Tătulescu